

VESIENSUOJELUN KESKUSLIITON LAUSUNTO

Valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026

Kohta 3.2 – Vesilain mukaiset vesitalousasiat

Yleistä

Vesiensuojelun Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asetusehdotuksesta ja erityisesti sen kohdasta 3.2, joka koskee vesilain (587/2011) mukaisia vesitalousasioita.

Liitto pitää työaikaperusteista lupahinnoittelua lähtökohtaisesti selkeyttävänä ja hallinnollisesti perusteltuna uudistuksena. Nykyinen maksujärjestelmä, jossa on lukuisia lupatyyppeihin ja laajuuksiin perustuvia maksuluokkia, on osoittautunut vaikeasti ennakoitavaksi ja hallittavaksi. Tuntiperusteinen hinnoittelu parantaa läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa paremman kustannusvastaavuuden viranomaiselle. Pienet vesiensuojeluhankkeet keskittyvät purojen, lähteiden, lampien ja muiden pienvesien tilan parantamiseen. Hankkeiden tavoitteena on suojella luonnon monimuotoisuutta, vähentää vesistökuormitusta ja edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Keskeisiä hankkeita ovat esimerkiksi:

Metsäluontomme helmet – Yhdessä pienten puolella: Parantaa pienvesien tilaa ja edistää valuma-aluekohtaista kunnostusta. Pilottil alueena toimii Karkkilan Nuijajoki.

Helppi-hanke (Helmi-ohjelma): Tukee pienvesikunnostuksia valtakunnallisesti ja tarjoaa asiantuntija-apua ELY-keskuksille.

Metsätalouden vesiensuojeluhankkeet: Vähentää metsätalouden vesistökuormitusta METKA-rahoituksen avulla.

Vesiensuojelun tehostamisohjelma: Rahoittaa paikallisia ja alueellisia vesiensuojelutoimia, myös pienvesissä.

Hankkeet toteutetaan usein yhteistyössä valtion, kuntien, järjestöjen ja maanomistajien kanssa. Ne ovat osa laajempia ohjelmia, kuten Helmi-ohjelmaa ja vesiensuojelun tehostamisohjelmaa.

Huomioitavat näkökohdat

- **Yleishyödyllisten ja ei-taloudellisten hankkeiden kohtuullisuus**
On tärkeää, että maksualennus (75 % normaalista maksusta) säilyy ja sitä sovelletaan johdonmukaisesti yleishyödyllisiin ja ei-taloudellisiin hankkeisiin. Tämä tukee kansalaisten ja yhteisöjen mahdollisuuksia osallistua vesienhoitoon ja suojeluun. Yleishyödyllistä pienissä hankkeissa maksua ei pitäisi periä lainkaan, riippumatta hankkeen toteuttajasta.
- **Vesistön tilan parantaminen ensisijaisena tavoitteena**
Vesilain mukaisissa lupakäytännöissä ja maksupolitiikassa tulee korostaa vesistöjen ekologisen tilan parantamista. Erityisesti kalatalousvelvoitteiden ja muiden ympäristön kannalta merkittävien toimenpiteiden edistäminen ei saa estyä korkeiden maksujen vuoksi.
- **Pienten toimijoiden asema**
Pienten vesivoimaloiden purkaminen ja muut vesistön tilaa parantavat toimet voivat olla yksittäisille toimijoille taloudellisesti raskaita. Liitto esittää harkittavaksi, että tällaisiin

toimenpiteisiin liittyviä lupamaksuja voitaisiin alentaa tai niistä voitaisiin luopua kokonaan, mikäli toimenpide selvästi parantaa vesistön tilaa.

- **Ennakointi ja ohjeistus**

Lupa- ja valvontaviraston tarjoamat arviot tyypillisistä työmääristä ovat tervetulleita ja tukevat hakijoiden mahdollisuuksia ennakoida kustannuksia. Liitto suosittaa, että nämä arviot julkaistaan selkeästi ja että ne sisältävät esimerkkejä erityyppisistä hankkeista.

Yhteenveto

Vesiensuojelun Keskusliitto kannattaa työaikaperusteista hinnoittelua vesilain mukaisissa lupasuoritteissa, mutta korostaa maksujärjestelmän sosiaalista ja ekologista oikeudenmukaisuutta. Vesien suojelun ja kestävä käytön edistäminen tulee olla maksupolitiikan keskiössä. Esitämme, että lupakäsittelyyn sovellettava tuntiperusteinen veloitus rajataan enimmäismäärään, esimerkiksi 10 tuntiin, jotta kustannukset pysyvät kohtuullisina ja ennakoitavina. Mikäli käsittelyaika uhkaa ylittää tämän rajan, toivomme viranomaisen ilmoittavan asiasta etukäteen ja mahdollistavan hakijan osallistumisen jatkokäsittelyn suunnitteluun. Lisäksi katsomme, että pienissä tai yleishyödyllisissä vesiensuojeluhankkeissa tuntiperusteista veloitusta ei tulisi soveltaa lainkaan, vaan käsittely tulisi olla maksutonta tai perustua kiinteään, kohtuulliseen maksuun.

Kunnioitavasti,

Helsingissä 31.10.2025

Vesiensuojelun keskusliitto

Hannu Moilanen

Toiminnanjohtaja